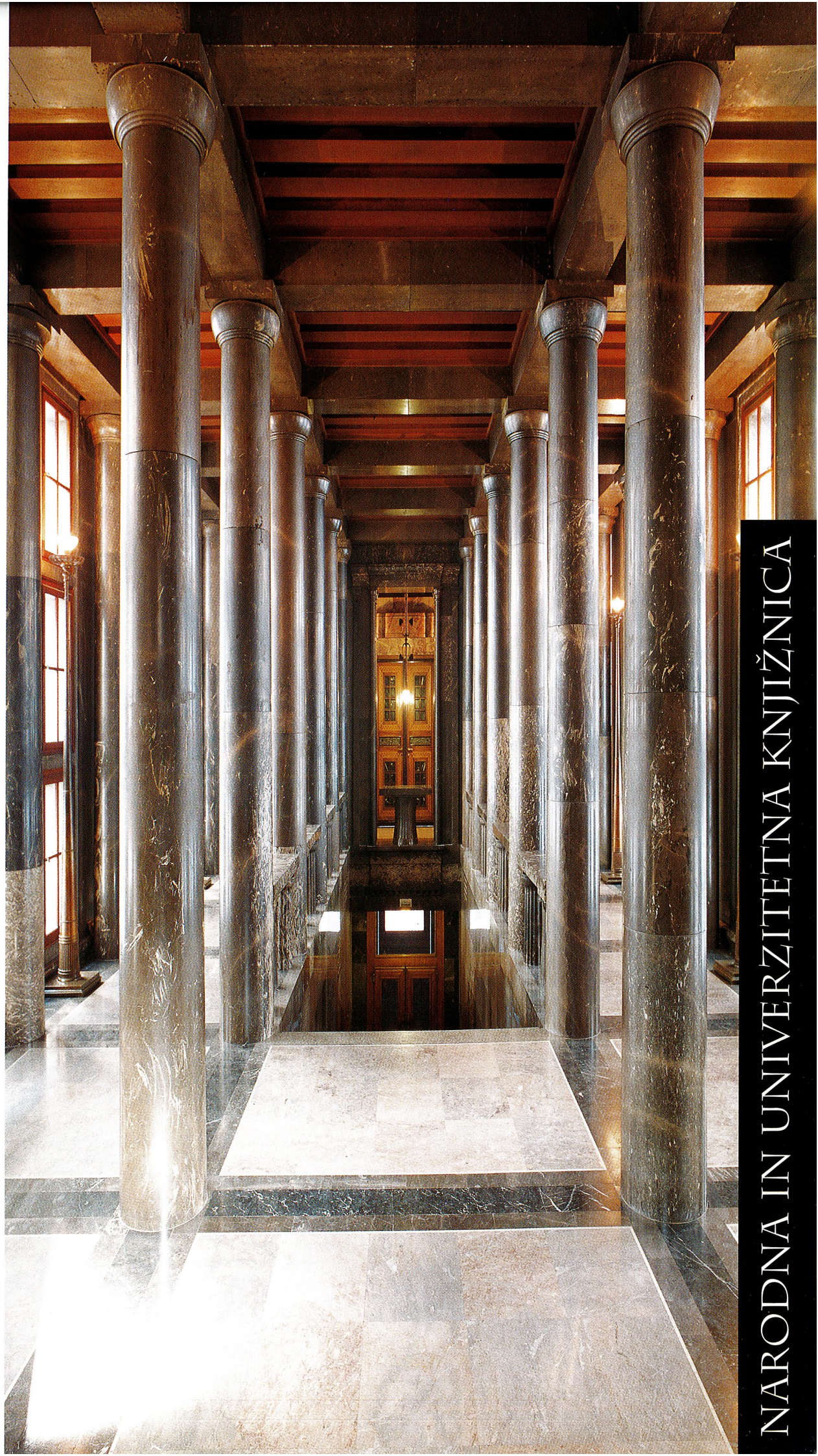

LJUBLJANA -
KNJIŽNIČARŠKE NOVICE -

LJUBLJANA

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

430306

II 430306

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

januar 2005

92.0061536

Knjižničarske novice 15(2005)1
ISSN 0353-9237

Izdala in založila: *Narodna in univerzitetna knjižnica*
Turjaška 1
1000 Ljubljana
telefon (01) 2001 172, 2001 176, 2001 110
<http://www.nuk.uni-lj.si/>

Za knjižnico: *mag. Lenart Šetinc*
Odgovorna urednica: *Helena Drewry*
Uredniški odbor: *dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, dr. Maja Žumer*

Naslovnico oblikoval: *Aleksij Kobal*
Fotografija na naslovnici: *Goran Bertok*
Tisk: Tiskarna Littera picta, d.o.o.

Naklada: 415 izvodov. Naročnino, naročila in odpovedi pošiljajte pisno do 15. januarja za tekoče leto na naslov uredništva. Prejetih tekstov ne lektoriramo in ne honoriramo. Razmnoževanje ni dovoljeno.

Naslov uredništva: NUK, Informacijski center za bibliotekarstvo, za »Knjižničarske novice«, Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevke lahko pošiljate tudi na disketah ali po elektronski pošti: knjiznicarske-novice@nuk.uni-lj.si

VEDETI, KAR VEMO

Nagovor na 10. strokovnem
posvetovanju specialnih in 3.
posvetovanju visokošolskih knjižnic Z
mednarodno udeležbo,
Ljubljana, 18. - 19. november 2004

Spoštovane gospe in gospodje,
zahvaljujem se vam za povabilo na vaše
posvetovanje in za izkazano čast, da
vam spregovorim nekaj uvodnih besed.

Med vsemi vizijami, ki krožijo v
razpravah o naši bodočnosti, se zdi
najširše sprejemljiva in najmanj
problematična tista o Sloveniji kot družbi
znanja. Vizije imajo to lastnost, da so
zelo splošne in lahko zajamejo tudi
povsem nasprotujoče si poglede.
Knjižnicam je nedvomno blizu vsako
sklicevanje na znanje, saj vsakdo ve, da
znanje hranijo na svojih policah in da jim
bo njegov večji pomen sam po sebi
prinesel izboljšanje položaja. Stvari pa so
veliko bolj zapletene in rad bi predstavlil
možen pogled nanje, tako z zornega kota
raziskovalca, ki si je vedno želel, da bi
znanje, ki ga je soustvarjal našlo čim
krajšo pot do uporabe; kot tudi z
zornega kota direktorja ARRS, ki je
soodgovoren za politiko naložb
davkopllačevalskega denarja v produkcijo
in prenos znanja.

Znanje razumem kot delujoče načelo in
je torej neprestano na preizkušnji svoje
veljavnosti. Ne smemo ga zamenjevati z
golo informacijo, v kateri je registrirano
vsakršno, še tako nebistveno dogajanje.
Danes se več kot upravičeno
pritožujemo nad onesnaženjem z
informacijami. O kakšnem "onesnaženju
z znanjem" pa ni mogoče nikoli govoriti.
Kako zgrešeno je zamenjevanje
informacije in znanja jasno pokaže že to,

da za produkcijo in prenos informacij v
skrajni sili zadošča že vaška klepetulja,
za produkcijo in prenos znanja pa je
potrben cel šolski sistem, cela
raziskovalna sfera in obsežna
infrastruktura za prenos znanja, vključno
s knjižnicami. Iz te ogromne razlike v
zahtevnosti enega in drugega področja je
tudi razumljivo, zakaj je nekaterim tako
prikladno sprejeti prepričanje, da je
informacija že kar znanje.

Kaj sploh pomeni, če danes za neko
firmo rečemo, da je "na-znanju-
temelječa-organizacija"? Vem, da se bo
komu zdelo pretirano, kar bom rekel,
ampak to je korak naprej od "na-
kapitalu-temelječe-organizacije". V
družbi znanja je znanje kapital! S tem pa
smo na točki, ko se hitro izkaže, ali
mislimo resno ali ne, ko se zavzemamo
za družbo znanja. Če je znanje enako
pomembno kot kapital, je treba z njim
tudi ravnati enako skrbno. In sedaj
pomislite, kaj vse je v podjetju ali v
državi namenjeno ravnanju z denarjem?
Vplivne službe v podjetju in cela mreža
mogočnih institucij v državi skrbijo, da
imamo sprotni pregled nad financami.
Vemo kolikšne so rezerve, kolikšen je
sproti priliv, kakšni so krediti, kam
odteka denar; in vse to na različnih
ravneh skrbno bilansiramo in revidiramo,
da bi vedeli, ali smo "pozitivni" ali
"negativni". Tudi znanje pa je denar,
zato mora biti ravnanje z njim primerljivo
skrbnosti denarnega poslovanja: kakšne
so torej naše zaloge znanja (?), koliko ga
pridelamo sproti (?), koliko si ga
spodimo (?), in po kakšni ceni (?), ali
ga rentabilno trošimo (?), ali sploh
imamo bilanco znanja v podjetju (?), ali
imamo bilanco znanja v državi (?), kdo
revidira vse te bilance? Rekel sem, da
se vam bo zdela enačba "znanje =
denar", ki je sicer star ljudski rek, v
njenih konsekvencah pretirana, ampak
zato ni prav nič veljavna. Napredujejo
tisti, ki so jo pripravljene sprejeti.

Zakaj vsa ta vprašanja naštevam na tem
mestu? Ker so specialne knjižnice

najpogosteje edine organizacije ali organizacijske enote, ki naj bi se v svojih okoljih sistematično ukvarjale z odgovori nanje. Ne dvomim, da vas je poklicna izobrazba primerno usposobila za upravljanje z znanjem in predstavljam si, da se na strokovnih srečanjih že dolgo posvečate tem ključnim vprašanjem svoje dejavnosti. Vem pa tudi, da so specialne knjižnice v svetovno znanih korporacijah prav v zvezi z uspešnostjo ali neuspešnostjo na tem področju preživljale in še preživljajo zelo turbulentne čase. Ko se firma enkrat zave, kako odločilen je pregled nad razpoložljivim znanjem za preživetje v neizprosni konkurenci, reagira hitro in nervozno, kot je v poslovni sferi običaj, čemur se mnoge knjižnice niso znale prilagoditi.

Sektorji znanja v sodobnih korporacijah so organizirani kot "soseske znanja" (Knowledge Neighborhoods), ki zagotavljajo kar najboljši pregled nad stanjem, nastajanjem, pretokom in uporabo znanja. Informacijska tehnologija ter informacijska znanost nudijo številna orodja, ki jih "soseske znanja" s pridom uporabljajo. Nepogrešljiv pa je tudi "repozitorij", ki še edini spominja na tradicionalno knjižnično kolekcijo.

Naj se za trenutek vrnem nazaj k primerjavi med denarjem in znanjem, da bi ugotovil, kako se pri obeh vsi procesi začno s podrobno inventuro stanja. Bojim se, da je zelo malo organizacij pri nas, ki bi imele vsaj približno točen popis razpoložljivega znanja, tako eksplicitnega kot tacitnega. Ob vsaki firmi si lahko predstavljamo nekakšen virtualni "silos", v katerem je znanje zaposlenih. Ampak problem je, ker vse to znanje ni primerno klasificirano, indeksirano, katalogizirano itd..., da bi ga lahko priklicali, ko ga potrebujemo. Velik del ga sploh ni kodificiranega v eksplicitni obliki in lahko le ugibamo, ali ga ima kdo v glavi ali ne. In ko firma potrebuje neko določeno znanje, ga ni sposobna najti v lastnem

"silosu", ampak ga raje kupi zunaj firme. Glavna ekonomska prednost znanja pa je prav v tem, da je večkrat uporabljivo, če seveda vemo, da ga imamo in kje ga imamo. Brez tega je konkurenčna bitka v večini panog v naprej izgubljena – le zelo kratkoročno se je mogoče reševati z zniževanjem plač zaposlenih.

Motil bi se, kdor bi mislil, da vse povedano leti le na gospodarstvo, drugi pa so imuni. Tiče se vseh, ki so v konkurenčni tekmi, ta pa bo slej kot prej zajela vse. Vzemimo za primer visoko šolstvo. Veliko se govori o t. i. "bolonjski reformi", a se najpogosteje pozablja, kaj je njen namen: odpraviti formalne ovire pretoka študentov (in profesorjev). Ali z drugimi besedami: vzpostaviti en sam konkurenčni prostor evropskega visokega šolstva. Študentje (in z njimi plačila šolnin) bodo šli tja, kjer je ponudba znanj najodličnejša. Tudi profesorji (in z njimi plačani raziskovalni projekti) bodo šli tja, kjer znajo ceniti vsa njihova znanja. In kako bodo eni in drugi to ugotovili? Ogleдали si bodo njihovo "sosesko znanja", njihov virtualni "silos".

Zavedati se moramo, da vrsta držav, npr. Švedska, že dlje časa vodijo tudi nacionalne bilance znanja. Torej tudi na državni ravni ni dovolj le zaklinjanje na znanje, ampak je potreben konkreten vpogled v stanje znanja in potrebna je premišljena strategija in politika. Mislimi je treba na slovensko "banko znanja" – spet analogno narodni banki – ki bo sposobna intervenirati v prid razvoja znanja, slej kot prej edinega resursa našega obstanka. Naj ne zveni pretenciozno, če si predstavljam, da ima ARRS s 10.000 raziskovalci neko podobno vlogo, čeprav nas čaka še ogromno dela, da bi jo uresničili v vseh razsežnostih. Zahvaljujoč prav specialnim in visokošolskim knjižnicam, skupaj s specializiranimi centri in seveda IZUM-om, ima Slovenija danes enega najboljših vpogledov v sprotno znanstveno produkcijo. Naša bibliografija

raziskovalcev, ki pozitivno preseneti slehernega tujca, je dokaz, da lahko dosežemo zelo veliko, če se primerno organiziramo. To mi je tudi dalo pogum, da sem vam spregovoril o še veliko zahtevnejših projektih, ki se jih moramo lotiti, če naj bi v resnici postali družba znanja. Toda tudi ob bibliografiji raziskovalcev ne smemo nekritično pozabiti, da njen glavni namen ni podpiranje administrativnih postopkov pri habilitacijah in pri selekcioniranju projektov, ampak pretok znanja do uporabnikov. S tem pa še zdaleč nismo zadovoljni. Ne bom razčlenjeval, zakaj tudi ta vseslovenski "silos znanja" ne deluje kot bi moral, ker se bo treba o tem podrobneje pogovoriti v času, ki je pred nami.

Želel bi si, da bi čim prej skupaj domislili model "soseske znanja", ki bi lahko služil kot smernica za organiziranost ambicioznih okolij, temelječih na znanju. Obstoj specialne knjižnice je pri tem izredno pomembno izhodišče in prednost, čeprav se je treba zavedati, da bo razvoj terjal več od navadne reorganizacije – terjal bo novo paradigmo o organizaciji in upravljanju znanja. Vendar, ko pomislim, kako so se od mojih študijskih let sem spremenile knjižnice, v katere zahajam in sem od njih odvisen, trdno verjamem, da boste delavci v knjižnicah kos tudi najzahtevnejši izzivom, ki jih bo prinesel čas. Sam pa se bom trudil, da bom svojo odlično izkušnjo in visoko mnenje glede knjižnic, uveljavil tudi v politiki institucije, ki jo vodim.

Vem, da knjižnice potrebujejo tudi ustrezne pogoje, da bi nam pomagale vedeti, kaj sploh vemo!

Vašemu posvetovanju želim uspešno delo.

Dr. Franci Demšar,
direktor Agencije
za raziskovalno dejavnost RS

10. POSVETOVANJE SPECIALNIH IN 3. POSVETOVANJE VISOKOŠOLSКИH KNJIŽNIC Z MEDNARODNO UDELEŽBO

V času od 18. do 19. novembra 2004 je v poslovni stavbi TR3, v Ljubljani potekalo strokovno posvetovanje z naslovom: Vloga specialnih in visokošolskih knjižnic v procesu evropske integracije: vzpostavljanje učinkovitih partnerstev, nad katerim je pokroviteljstvo prevzela Mestna občina Ljubljana. V duhu vzpostavljanja partnerstev sta se tudi Sekciji za specialne in visokošolske knjižnice odločili, da v okrilju Zveze bibliotekarskih društev Slovenije združita moči in organizirata skupno posvetovanje, saj je področje dela obeh zvrsti knjižnic sorodno, temelji na informacijski podpori strokovnemu in znanstvenemu delu ter izobraževanju, ki ga uresničujejo v različnih okoljih. Za program in organizacijo sta skrbela odbora sestavljena iz članov obeh sekcij, ki sta s svojim usklajenim delovanjem dokazala, kako pomembno vlogo pri doseganju zastavljenih ciljev lahko odigra prav ustrezna sestava tima. K sodelovanju smo povabili tudi študente BIZ, ki so se z veseljem odzvali. Njihova pomoč nam je bila izredno dobrodošla, oni pa so si tako nabrali nekaj praktičnih izkušenj in novega znanja pri doseganju zastavljenih ciljev. pri doseganju zastavljenih ciljev. pri doseganju zastavljenih ciljev. pri doseganju zastavljenih ciljev. pri doseganju zastavljenih ciljev.

Kljub temu, da je v istem mesecu potekala tudi COBISS konferenca, smo zabeležili rekordno udeležbo 205 udeležencev in presenetljivo visok odziv sponzorjev. Dogodek je finančno podprlo 16 tujih in 3 domači sponzorji, materialne prispevke pa smo prejeli od 9 domačih sponzorjev.

Posvetovanje je s tematskim glasbenim uvodom otvoril priznani slovenski

multiinstrumentalist g. Lado Jakša. Prisotne udeležence so pozdravili slavnostni govorniki podžupan Slavko Slak, direktor Agencije za raziskovalno dejavnost dr. Franci Demšar in prorektor prof.dr. Matjaž Omladič. Sledili so pozdravni govori iz knjižničarskih vrst: dr. Matjaž Žaucer, ravnatelj CTK, Kristina Hacin-Ludvik, predsednica Sekcije za specialne knjižnice, mag. Anamarija Rožič-Hristovski, predsednica Sekcije za visokošolske knjižnice in dr. Melita Ambrožič, predsednica ZBDS. Program je povezovala Smilja Pejanovič iz CTK.

Uvodna vabljen referata sta predstavila gosta iz Evropske skupnosti mag. Lars Björnshauge, direktor knjižnic na Univerzi v Lundu na Švedskem, in gospa Ingeborg Stoltzenburg, vodje knjižnice v Evropski centralni banki. Na začetku posameznih vsebinskih sklopov se je zvrstilo 11 vabljenih predavanj, kjer so sodelovali priznani strokovnjaki iz Slovenije in tujine, sledilo je še 13 referatov. Okrogli mizi sta bili posvečeni aktualnim temam in sta vzbudili veliko zanimanja. Uradna jezika posvetovanja sta bila slovenščina in angleščina. Prvi dan je bilo v celoti zagotovljeno simultano prevajanje iz slovenskega v angleški jezik in obratno, drugi dan pa le prevajanje predstavitev sponzorjev in tolmačenje za tujega gosta okrogle mize o konzorcijih.

Družabne aktivnosti so potekale na Ljubljanskem gradu in v prostorih TR3. Prvi dan nas je v Stanovski dvorani Ljubljanskega gradu ob prijetni glasbi in bogati pogostitvi s svojo prisotnostjo počastila tudi županja ga. Danica Simšič. Drugi dan pa je dogajanje z glasbenim nastopom sklenil g. Lado Janša.

Kristina Hacin-Ludvik,
Predsednica Sekcije za specialne
knjižnice
Anamarija Rožič-Hristovski,
Predsednica Sekcije za visokošolske
knjižnice

ZAKLJUČNO POROČILO 10. STROKOVNEGA SPECIALNIH IN 3. STROKOVNEGA POSVETOVANJA VISOKOŠOLSKIH KNJIŽNIC Z MEDNARODNO UDELEŽBO, LJUBLJANA, 18. – 19. 11. 2004, PO POSAMEZNIH SKLOPIH

Posvetovanje je bilo razdeljeno v uvodni del, pet tematskih sklopov in dve okrogli mizi. Ob vsakem sklopu so imeli predstavitve svojih proizvodov in novosti tudi sponzorji.

UVODNI DEL

Uvodni del je bil namenjen vabljenima krovnama predavanjema in predstavitvi manifesta (vizije) Zveze bibliotekarskih društev Slovenije (v nadaljevanju ZBDS) o razvoju slovenskega knjižničarstva.

- Mag. Lars Björnshauge, direktor univerzitetnega knjižničnega sistema Univerze Lund, Švedska, je predstavil reorganizacijo knjižničnega sistema, ki so ga izvedli na njihovi univerzi. Glavni cilji, ki so jih vodili pri reorganizaciji, so bili naslednji:
 - uvedba minimalnih standardov za oblikovanje, izvajanje in ponudbo knjižničnih storitev;
 - razvoj digitalizacije knjižničnih storitev oz. izgradnja digitalne knjižnice;
 - stroškovna uspešnost oz. učinkovitost delovanja sistema in njegova preglednost;
 - usmeritev na potrebe uporabnikov, predvsem študentov.

Prikazal je organizacijske rešitve za doseganje ciljev, kot so modeli reformiranega knjižničnega sistema, vodenja in odločanja, s posebnim poudarkom na organizaciji vodenja in

upravljanja knjižnične zbirke. Knjižnična uprava univerze je zadolžena za upravljanje in koordinacijo mreže fakultetnih knjižnic in razvoj digitalne knjižnice za celotno univerzo.

Da bi zagotovila organiziran dostop do elektronskih virov, kar je eden od pomembnih ciljev knjižničnega sistema, je univerzitetna knjižnica v Lundu zgradila enoten iskalnik ELIN@, to je lasten uporabniški vmesnik za dostop in uporabo hibridnih knjižničnih informacijskih virov (Björnshauge L., *Organizing collection management and end user access in a decentralized library environment*).

Predlog, ki se je oblikoval ob tem in bi ga veljalo izvesti v prvi polovici leta 2005: organizirati okroglo mizo ali pa predavanje ob sodelovanju istega avtorja za visokošolske knjižničarje kot pomoč pri pripravi strategije razvoja univerzitetnih knjižničnih sistemov v Sloveniji.

- Ingeborg M. Stoltzenburg, direktorica Evropske centralne banke v Frankfurtu, je govorila o vplivu obstoja Evropske unije na strukturo in delovanje specialnih knjižnic. Glede na zelo intenzivne integracijske procese znotraj unije, ki jih še pospešujeta tehnološki in komunikacijski razvoj, se morajo knjižnice hitro prilagajati na nastale spremembe. Avtorica je predstavila nekaj primerov uspešnih partnerstev, v katera vstopajo knjižnice evropskih bank, predstavila je tudi konkretne mreže teh knjižnic ter hkrati opozorila na tehnične, finančne in tržne vidike skupne uporabe informacijskih virov (Stoltzenburg I.M., *Special library on route to Europe*).
- Matjaž Musek, član delovne skupine, ki je pripravila predlog strategije razvoja slovenskih knjižnic in knjižničarstva, je predstavil vsebino

Manifesta ZBDS. Manifest je nastal kot posledica sklepa Posvetovanja ZBDS 2003, da se pripravi vizija razvoja knjižničarstva v sodobni družbi, in je bil sprejet na skupščini združenja 17. septembra 2004 v Ljubljani. Strateški dokument vsebuje poslanstvo, razvojne usmeritve in cilje na področju kakovosti življenja, informacijske družbe, nacionalne identitete in multikulturalnosti, strokovnega delovanja, izobraževanja, strokovnega izobraževanja in raziskovanja, sodelovanja z okoljem in upravno-političnega okolja (*Manifest ZBDS o razvoju slovenskega knjižničarstva*).

Manifest ZBDS predstavlja osnovo za oblikovanje ustrezne knjižničarske politike in ravnanja, ki iz nje izhajajo, hkrati pa je tudi dokument, ki naj poveča prepoznavnost knjižničarstva v okolju. ZBDS si bo zato prizadeval, da bo v naslednjih mesecih dosegel različne javnosti v slovenskem in mednarodnem okolju, tako v tiskani kot v elektronski obliki. Na osnovi Manifesta bo ZBDS začel z oblikovanjem konkretnih politik na področjih, ki so zajeta v njem.

Tematski sklop PARTNERSKA VLOGA KNJIŽNIC

V tem sklopu so bili predstavljeni različni vidiki partnerske vloge knjižnic, kot so sodelovanje knjižnic v odnosu avtor/založnik, pripravljenost knjižnic za vključevanje v evropsko okolje, odzivanje knjižnic na potrebe uporabnikov v specialnih in visokošolskih knjižnicah.

- Razvoj svetovnega spleta je povzročil pomembne spremembe v načinu dostopa do znanstvene literature. Raziskave kažejo, da se manjša delež tiskanega gradiva, ki ga znanstveniki pridobijo s pomočjo knjižnic, narašča pa pomen elektronskih objav na internetu. Digitalizacija procesa znanstvenega objavljanja ogroža

obstoj založnikov znanstvene periodike in zahteva premislek o smislu obstoja knjižnic in drugih institucij, ki posvečajo veliko truda upravljanju izdaj teh založnikov. Z delom sredstev, ki jih knjižnice dobijo za nakup, upravljanje in arhiviranje tradicionalnih gradiv, bi lahko pomagale svojim institucijam pri odprtem elektronskem publiciranju, in sicer tako, da bi prevzele tehnično podporo recenziranih elektronskih znanstvenih revij (Turk Ž., *Knjižnice v okolju odprtega znanstvenega publiciranja*).

- Za partnersko sodelovanje z evropskimi knjižnicami morajo knjižnice izpolnjevati določene pogoje. Po rezultatih raziskave o stanju specialnih in visokošolskih knjižnic, ki je bila na posvetovanju prvič javno predstavljena, sodijo slovenske knjižnice med srednje razvite knjižnice in izpolnjujejo vse pogoje za vključevanje v skupne projekte s knjižnicami v državah Evropske unije (Jakac V., *Vzpostavljanje pogojev za enakovredno partnersko sodelovanje z evropskimi knjižnicami*).
- Ob uvajanju digitalne knjižnice se pred knjižničarji odpira vrsta vprašanj o pravilnosti dosedanjega dela, o potrebi po uvajanju novih postopkov, soočajo se z novimi znanji in spremenjeno predstavo o delu v sodobni knjižnici, še zlasti, če knjižnica deluje v okviru bolj ali manj zaprtih poslovnih sistemov, kar je značilnost specialnih knjižnic. Izgrajevanje knjižničnega informacijskega sistema v teh okoljih je nujno vpeto v širše informacijske sisteme, v katerih delujejo posebne zakonitosti. Knjižničarji morajo v teh sistemih skrbeti za marketing knjižničnih informacijskih storitev, zlasti elektronskih virov, podpirati samostojno učenje in učenje na daljavo, hkrati pa poskrbeti za povezavo vseh dislociranih enot v enoten knjižnični informacijski sistem,

ki se aktivno vključuje tudi v mednarodne tokove (Rabzelj Z., *Možnosti razvoja knjižnice MO ob prehodu slovenske vojske v NATO*).

- Skrb za izgradnjo čim bogatejših in relevantno ustreznih specialnih zbirk za določena znanstvena in strokovna področja, ki jih vodijo strokovno podkovani knjižnični referenti, je imperativ za učinkovito delo v specialnih in visokošolskih knjižnicah. Strokovni referenti lahko s premišljeno izgradnjo in dobrim poznavanjem specialnih zbirk in njihovih vsebin kakovostno usmerjajo uporabnike pri zadovoljevanju njihovih informacijskih potreb in s tem vzpostavljajo učinkovito partnerstvo med knjižnicami in uporabniki (Janžekovič B., B. Korez, *Zbirke naravoslovne literature v Univerzitetni knjižnici Maribor*).

Tematski sklop PARTNERSTVO ZA PRENOS ZNANJA MED TEORIJO IN PRAKSO

Sklop je skušal odgovoriti na vprašanja, kakšna je interakcija med teorijo in prakso pri oblikovanju izobraževalnih programov ter kako in v kolikšni meri lahko partnerstvo med izobraževalnimi ustanovami in knjižnicami dodaja novo kakovost pri izobraževanju strokovnjakov za uspešno obvladovanje poklicnih izzivov v sedanjem trenutku in v prihodnosti.

- Kot kažejo rezultati testnega izobraževanja knjižničarjev na daljavo, ki so ga izvedli v Hrvaški, je pri univerzitetnem izobraževanju knjižničarjev možno uspešno uporabiti tudi model izobraževanja na daljavo, pri čemer se lahko tako izobraževanje razširi tudi v sodelovanje med različnimi univerzami na državni ali meddržavni ravni. Veljalo bi razmisliti o izmenjavi izkušenj pri izobraževanju v elektronskem okolju tudi med hrvaškimi in slovenskimi

univerzitetnimi centri (*Aparac T., Distance education in the LIS field: possibilities and limitations observed through experience*).

- Pri izobraževanju knjižničnih delavcev je pomembna tudi povezava med izobraževalnimi ustanovami in knjižnicami, ki imajo dovolj razvejano knjižnično informacijsko dejavnost in ustrezne kadrovske strokovne potenciale za praktično dopolnjevanje univerzitetnega študija (sistem obveznih praks). Knjižnice namreč zelo jasno zaznavajo potrebe po določenih strokovnih znanjih in lahko s svojimi predlogi pomembno pripomorejo k oblikovanju ustreznih študijskih programov. In obratno. Teoretično dobro podkovani diplomanti lahko hitreje in uspešneje prevzemajo strokovne naloge in se spopadajo z izzivi, s katerimi se soočajo knjižnice. Tesnejše, kakovostno in utečeno sodelovanje med izobraževalnimi ustanovami in ustanovami, kjer se diplomanti zaposlujejo, je nujnost, ki bo doprinesla k povečanemu pomenu stroke in dvignila njen status (*Južnič P., Študij bibliotekarstva in informacijske znanosti med teorijo in prakso*).
- Da bi bile knjižnice v zelo hitro spreminjajočem se okolju učinkovite in konkurenčne, morajo slediti sodobnim konceptom organizacije dela, ravnanja s človeškimi viri ter upravljanja z znanjem. Eden takih konceptov za uspešno obvladovanje sprememb je koncept učeče se organizacije, ki pomeni nenehno učenje na ravni posameznika, skupin in organizacije kot celote. Zaradi močne soodvisnosti med visoko motiviranimi zaposlenimi in zadovoljnimi uporabniki bi morale slovenske visokošolske in specialne knjižnice za doseganje večje učinkovitosti posvetiti več pozornost prenovi organizacijske kulture in stila vodenja v smeri preoblikovanja vodenja, vzpostavljanja sodelovalne

kulture in timskega dela (*Dolgan-Petrič M., Slovenske specialne in visokošolske knjižnice kot učeče se organizacije*).

- Ob tem se odpira tudi problem zaposlovanja diplomantov univerzitetnega študija bibliotekarstva, informacijske znanosti in knjigarstva, za katere se vrata knjižnic in podobnih strokovnih ustanov v Sloveniji vedno bolj zapirajo. Vzroki za te nespodbudne trende so raznovrstni. Hkrati pa je ugotovljeno (po anketi, ki sta jo izvedli avtorici), da je v drugih državah članicah Evropske unije povpraševanje po teh strokovnjakih večje in bi se slovenski diplomanti lahko zaposlovali zunaj meja Slovenije. Edina omejitev je poznavanje svetovnih jezikov (*Potočnik V., Božič M., Izobrazbena struktura zaposlenih v visokošolskih in specialnih knjižnicah v Sloveniji in EU*).
- V slovenskem visokošolskem sistemu obstaja potreba po sistematičnem pristopu k integriranemu informacijskemu opismenjevanju uporabnikov po splošnih, enotnih smernicah in s skupnimi izhodišči za ves slovenski prostor. Za splošne smernice že obstajajo dobra teoretična izhodišča, za vsako znanstveno področje pa bi bilo potrebno izdelati podrobnejša izhodišča za razvoj programov in njihovo izvajanje, od poteka izobraževanja, nadgrajevanja znanja, rezultatov in kriterijev za ocenjevanje rezultatov. Sistematično bi bilo treba pristopiti tudi k izobraževanju knjižničarjev (dodiplomsko izobraževanje), tako na formalni kot neformalni ravni (strokovno spopolnjevanje in permanentno izobraževanje) in usklajenosti med njima. Knjižnica bi lahko z integriranim informacijskim opismenjevanjem bistveno prispevala h kakovosti študijskega procesa, visokošolski knjižničar pa bi postal

enakopraven partner v pedagoškem procesu na univerzi. (*Pečko-Mlekuš H., Visokošolski knjižničar – enakopravni partner pri prenosu znanja*).

Tematski sklop PARTNERSTVO V TEHNOLOŠKEM OKOLJU

Tema tega sklopa so bili učinki tehnoloških sprememb na komunikacijske procese pri publiciranju in izobraževanju ter možnosti za aktivnejšo vlogo knjižnic kot posrednic med avtorji in uporabniki.

- Elektronska tehnologija je zamajala tradicionalno založništvo in tudi na to področje vnesla veliko sprememb. Koncept odprtega dostopa do elektronskih virov dobiva v znanstvenih in knjižničarskih krogih vse večjo podporo, saj veliko število prosto dostopnih recenziranih elektronskih revij in pobude za odpiranje arhivov obljublja večjo dosegljivost znanstvenih vsebin; številni znanstveniki tudi niso zadovoljni z razmerami, v katerih so univerze popolnoma izgubile nadzor nad objavljanim rezultatom njihovih raziskav. Pred znanstvenimi, založniškimi in knjižničarskimi poklici so novi izzivi, vendar tudi številne pasti in nevarnosti, zlasti pri zagotavljanju zanesljivega trajnejšega shranjevanja elektronskih virov. Zato bi bilo potrebno vzpostaviti tvorno sodelovanje vseh vpletenih dejavnikov: avtorjev, komercialnih in nekomercialnih založnikov ter knjižnic. Znanstveni članki bi morali biti objavljeni v dveh jezikih, shranjeni tudi v papirni obliki (zaenkrat) in vedno dostopni (Jelušić S., *Electronic publishing and open access – dilemmas and perspectives in Croatia*).
- Intranet kot informacijska podpora poslovnim procesom postaja pomembno orodje in dodana vrednost pri kakovosti poslovanja vsake

moderne organizacije. Specialne knjižnice morajo izkoristiti njegove prednosti za promocijo svojih storitev in se kot digitalna knjižnica vključiti v sistem organizacijskega komuniciranja, poskrbeti za učinkovit pretok informacij znotraj sistema in po možnosti vzpostaviti izobraževalni portal kot orodje za intranetno izobraževanje, posredovanje in pretok informacij (Bottazzo V., *Intranet – medij internega komuniciranja in izobraževanja*).

- Napredek v digitalizaciji gradiv zahteva nova znanja tako od knjižničarjev kot od uporabnikov. Da bi bili uporabniki kos novim orodjem ter pri iskanju informacij učinkovitejši in manj odvisni od knjižničarjeve pomoči, jih je potrebno ustrezno izobraževati in usposabljanje. Knjižnica sama izbira najustreznejše načine, od tiskanih priročnikov do interaktivnih programov, pri čemer ne gre pozabiti, da čim bolj je knjižnica digitalizirana, tem tesneje je njena učinkovitost povezana s sposobnostjo uporabnika, da učinkovito uporablja orodja pri iskanju in odkrivanju informacij (Pašagić B., A. Pašagić, *Active student education in the use of digital library*).
- Zaradi nenehnega zviševanja cen znanstvenih revij so univerze in knjižnice zainteresirane za nove elektronske vire, kot so online preprinti arhivov, elektronski časopisi z odprtim dostopom ipd. Nekatere univerze bodisi podpirajo bodisi prek lastnih založb same izdajajo elektronske revije v skladu z OAI (Open Access Initiative) standardi in razvijajo digitalne knjižnice, ki temeljijo na principih samoarhiviranja. Testirajo tudi različne portale, ki omogočajo personaliziran dostop do različnih elektronskih virov, nekatere pa tudi razvijajo nove programske rešitve za uporabniku prijazen enoten dostop do različnih elektronskih virov. Cilji digitalne skupnosti so, da so znanstveni materiali dostopni

najširši javnosti v kakovostni obliki, ker to spodbuja živahno raziskovalno odzivanje v lokalnem in širšem okolju (Wehrenfennig A., *Electronic publishing, open archives and digital communities in the Italian university and scientific libraries*).

Tematski sklop PARTNERSTVA V EKONOMSKEM OKOLJU

V tematskem sklopu *Partnerstva v ekonomskem okolju* so s svojimi prispevki sodelovali strokovnjaki iz treh vodilnih institucij slovenskega bibliotekarstva, to je Centralne tehniške knjižnice, Narodne in univerzitetne knjižnice in Instituta informacijskih znanosti. V prispevkih so predstavili in analizirali vprašanja različnih oblik sodelovanja knjižnic v spremenjenih in zaostrenih ekonomskih pogojih. Ob tem so izpostavljali predvsem

- dosedanje oblike konzorcijskega povezovanja slovenskih knjižnic s prikazom pozitivnih in tudi nekaterih negativnih posledic, mehanizme dogovarjanja in probleme neustrezne kadrovske podpore (Žaucer M., *Dosežki in trendi konzorcijev ter drugih knjižničnih združb*),
- ekonomiko delovanja knjižnic v obdobju globalizacije in pojava konkurenčnosti, vprašanja kakovosti knjižničnih storitev in njihove evalvacije, vlogo standardizacije postopkov in izdelkov (Pivec F., J. Rečnik, *Ekonomika standardizacije knjižnične in informacijske dejavnosti*),
- vprašanja oblikovanja ustreznih pravil sodelovanja med knjižnicami in tudi v odnosu do ponudnikov, pomen konzorcijskega povezovanja zaradi dviga pogajalske moči in izboljšanja pogajalskih pozicij knjižnic (Štular Sotošek K., *Informacijska ekonomija in povezovanje knjižnic*).

V razpravi je bilo potrjeno prepričanje, da se slovenske knjižnice uspešno

prilagajajo spremenjenim pogojem delovanja in si z mednarodno uveljavljenim konceptom konzorcijskega povezovanja izboljšujejo možnosti za ekonomičnejše zagotavljanje dostopa do potrebnih informacijskih virov in izboljšujejo pogajalske pozicije v odnosih s ponudniki. Ključnega pomena je reševanje vprašanja neustreznega načina financiranja nabave informacijskih virov in nezagotovljene kadrovske podpore konzorcijev.

Tematski sklop FORUM DOBRIH PRAKS

Namen foruma dobrih praks je bil predstaviti dobre zgleds pri delovanju knjižnic oziroma izvajanju določenih storitev. Knjižnice se morajo uveljavljati z uvajanjem novih oblik storitev, zlasti z digitalnimi in personaliziranimi storitvami, ki so/bodo dostopne na daljavo, z delovnega mesta ali od doma. Tako se bodo uveljavljale kot zelo pomemben dejavnik v družbi znanja. To pa je možno samo s stalnim izobraževanjem, spopolnjevanjem in odkrivanjem novih možnosti izrabe informacijske tehnologije za posredovanje znanja.

- Pomembno je zaznavanje uporabnikov potreb ob razumevanju in upoštevanju različnosti uporabniških skupin. Informacijske potrebe in ravnanja uporabnikov se spreminjajo, zato si morajo knjižničarji pridobivati nova znanja, da bi bili sposobni razumeti te spremembe in se nanje ustrezno odzivati (Vodeb G., *Informacijsko ravnanje podiplomskih študentov : kvalitativna študija uporabnikov*).
- Pri naporih, da bi posredovali čim več in čim boljše informacije, je potrebno pomisliti tudi na nevarnost informacijske zasičenosti. Tenkočuten odnos do uporabnika pomeni ustrezen izbor relevantnih informacij, kar zahteva od knjižničarja dobro obvladovanje svojega dela, čemur sta podlaga stalno strokovno

izobraževanje in spopolnjevanje (Glavnik N., *Knjižnica Državnega zbora RS v pogojih EU*).

- Predstavljeni sistemi medknjižnične izposoje in posredovanja dokumentov v tujini v primerjavi z domačimi (primer CTK) kažejo na nujnost po spremembi teh storitev v Sloveniji. Čim prej je potrebno doseči cenovno ugodnejše in hitrejše načine pošiljanje gradiv, spodbuditi tesnejše in usklajeno sodelovanje med knjižnicami znotraj ene univerze in med različnimi univerzami, poenotiti cenike, povečati racionalizacijo pri obdelavi zahtevkov (večja uporaba sistema COBISS3/MI), uvesti možnost naročanja dokumentov iz COBIB-a (Močnik V., M. Meze, *O posredovanju dokumentov v CTK-ju in nekaterih visokošolskih knjižnicah EU*).
- Sodobna knjižnica se usmerja v zagotavljanje dostopa do svojih gradiv in storitev na daljavo. Knjižnice na številnih univerzah in institucijah z obsežnimi elektronskimi zbirkami ponujajo svoje vire na portalih, ki omogočajo personalizacijo, sredotočenost na uporabnika in sprotno prilagajanje njegovim potrebam. Ti sistemi olajšajo postopke dopolnjevanja vsebine s pomočjo uporabniških vmesnikov in orodij, ki jih ti zagotavljajo, kar koristi tudi knjižničarjem. Predstavljeni so bili trije primeri takšnih poslovnih pristopov.
- Testni knjižnični portal MojaKnjižnica@CMK je personalizirana, k uporabniku usmerjena aplikacija. Izkušnje, ki si jih je CMK pridobila ob oblikovanju tega portala, so lahko dragocene za podobne podvige pri drugih specialnih in visokošolskih knjižnicah (Rožič-Hristovski A., *MojaKnjižnica@CMK : vez med uporabniki in informacijami na spletu*).
- Ob vse intenzivnejši uporabi informacijske in telekomunikacijske

tehnologije v knjižnicah ter ob naraščajočem deležu informacijskih virov v elektronski obliki se spreminjajo tudi modeli referenčnega dela z uporabniki. Slovenski model digitalnega referenčnega servisa *Vprašaj knjižničarja*, ki izhaja iz svetovno uveljavljenega sistema *QuestionPoint*, vzpostavlja kooperativno ponudbo informacijskih virov na daljavo v sistemu COBISS. V sistem svetovanja in ponudbe informacijskih virov na daljavo je vključenih sedem knjižnic. Gre za novost v slovenskem knjižničnem prostoru, ki udejanja knjižnice kot online ponudnika znanja (Kanič I., *»Vprašaj knjižničarja« – sodelovanje slovenskih knjižnic v sistemu elektronskih informacijskih storitev*).

- Možnost odprtega dostopa do statističnih informacij za vse uporabnike pod enakimi pogoji ponuja nov spletni portal Statističnega urada RS. Zasnovan je kot personaliziran portal, ki se uči od uporabnika in mu predlaga ustrezne rešitve za njegovo informacijsko potrebo (Kožuh B., *Kako do statističnih podatkov in informacij*).

Okrogla miza STATUS VISOKOŠOLSКИH IN SPECIALNIH KNJIŽNIČARJEV

Problematika status visokošolskih in specialnih knjižničarjev je bila predstavljena v luči uvrščanja knjižničarjev v plačne razrede po novi kolektivni pogodbi za zaposlene v javnem sektorju. Svoja stališča so predstavili knjižničarji in predstavniki za knjižnice pristojnih ministrstev.

- E. Kodrič-Dačić je predstavila število knjižničnih delavcev v Sloveniji, njihovo izobrazbeno strukturo in primerjave s številom zaposlenih na drugih strokovnih področjih. V knjižnicah je leta 2003 delalo preko 2.500 delavcev, od tega jih je imelo med visokošolskimi knjižničarji 54 % visoko izobrazbo, magisterij ali

doktorat, med knjižničarji, ki so zaposleni v specialnih knjižnicah pa je bilo takih 59%.

- S. Kurnik-Zupanič je poročala o pogajanjih za sprejem nove kolektivne pogodbe za javni sektor in o razvrščanju knjižničarjev v plačne razrede. Izdelala je primerjave med izračuni plač knjižničarjev, ki delajo v šolskih knjižnicah, v visokošolskih knjižnicah in v knjižnicah na področju kulture.
- C. Baškovič je predstavil vlogo Ministrstva za kulturo pri oblikovanju predloga kolektivne pogodbe za javni sektor, ki se je odzvalo na večkratne zahteve stroke, naj bi med tipične poklice vključili tudi poklic bibliotekarja.
- N. Glavnik je predstavila status knjižničarja v specialni knjižnici s področja državne uprave in poročala o uvrstitvi knjižničarja kot strokovnjaka za informacije med uradniške poklice.
- A. Logar-Pleško je govorila o statusu visokošolskih knjižničarjev na UL in ugotovila, da le izjemoma prejemajo dodatke, ki bi jih sicer morali prejemati glede na svojo strokovno usposobljenost.
- M. Škerlj je predstavila status knjižničarja v specialni knjižnici v uspešnem farmacevtskem podjetju (Krka, Novo mesto). Knjižničarji imajo status raziskovalca, vključeni so v raziskovalne projekte in tudi nagrajevani po lestvici raziskovalcev v podjetju.
- I. Pilaš je predstavila nagrajevanje visokošolskih in specialnih knjižničarjev na Hrvaškem in probleme, ki se v tej zvezi pojavljajo.

Tematika, ki je bila predstavljena na okrogli mizi, je bila zelo kompleksna in je prisotne zelo zanimala. Zato je bil odmerjeni čas (ki je bil sicer prekoračen za 30 minut) prekratek za diskusijo in sklepov okrogle mize ni bilo mogoče formulirati v razpravi. Na podlagi predstavljenih problemov in izraženih

stališč se da povzeti naslednje zaključke oziroma sklepe:

1. Status visokošolskih in specialnih knjižničarjev, ki je neposredno povezan z nagrajevanjem njihovega dela, mora postati permanentna skrb strokovnega združenja. Ker je bilo na okrogli mizi zaradi časovnih omejitev nemogoče izčrpno predstaviti problematiko, predvsem pa ne konkretnih problemov, s katerimi se knjižničarji srečujejo, bi bilo zaželeno, da bi ZBDS ob sodelovanju DMS pri NUK v začetku leta 2005 organiziral sestanek, na katerem bi predstavili tekoča dogajanja na tem področju.
2. Knjižnični delavci si bodo prizadevali, da bodo v naši družbi enake oziroma podobne naloge tudi enako nagrajene. Sedanje stanje kaže, da je bibliotekar v osnovnem in srednjem šolstvu bolje nagrajen kot enako kvalificiran bibliotekar v kulturi in v visokem šolstvu. **To pomeni, da je potrebno doseči, da je bibliotekar kot tipično delovno mesto v kolektivni pogodbi za javni sektor vrednoten od 30. plačilnega razreda dalje.**
3. V področni zakonodaji oziroma v kolektivnih pogodbah je potrebno strokovnim knjižničnim delavcem v okviru plačnih razredov zagotoviti **možnosti strokovnega napredovanja** tudi na področju visokega šolstva.
4. Dejstvo, da je naše družba na stopnji informacijske družbe, ki je že na prehodu v družbo znanja, je potrebno upoštevati tudi v državni upravi in bibliotekarja razvrstiti med uradniška delovna mesta in ne med strokovno tehnična delovna mesta.

Okrogla miza KONZORCIJI

Okrogle mize so se udeležili vsi vabljeni gostje, razen predstavnika IZUM-a, ki je bil zadržan (moderator P. Južnič, gostje I. Kanič, K. Štular-Sotošek, E.J. van Klef, J. Petrak, M. Žaucer). Različni pogledi in izkušnje vabljenih gostov v zvezi s konzorciji so postali iztočnica za

okroglo mizo, saj so bili gostje tudi vabljeni tako, da so problematiko osvetlili z različnih zornih kotov.

Vsi udeleženci so se strinjali, da je nemoten, enostaven in udoben dostop do elektronskih informacijskih virov osnoven pogoj za kvalitetno raziskovalno delo in zato pomemben del knjižničnega sistema Slovenije in nacionalne raziskovalne politike. Konzorcijsko dogovarjanje ima v tej luči še posebej pomembno vlogo. Knjižnice in informacijski centri morajo igrati bolj aktivno vlogo pri spodbujanju in oblikovanju konzorcijskih povezav in pri pogajanjih okoli pogojev in vrstah licenčnih dostopov do različnih informacijskih virov.

Vendar mora konzorcijsko povezovanje sloneti na prostovoljnem povezovanju in dogovarjanju ter na enakovrednem partnerskem odnosu različnih knjižnic in drugih ustanov, ki v konzorciju sodelujejo. Centralizirano dogovarjanje je smiselno le izjemoma, saj so praviloma pri takšnih dogovorih stroški večji in končni izkoristek finančnih sredstev manjši. Glavni financer nabave tuje literature in baz podatkov kot osnovnega predmeta danes predvsem nabavnih konzorcijev je že našel svoj interes v oblikovanju konzorcijskih povezav, saj je tako izkoristek sredstev, ki jih namenjen tej dejavnosti boljši.

Tudi tiste knjižnice in ustanove, ki se do sedaj niso združevale oz. priključevale konzorcijskim povezavam, bi se morale zavedati, da je klasični način nabavljanja in dostopa do informacijskih virov zastarel in da morajo spremeniti svojo nabavno politiko. Vse več je pobud in zahtev v smeri prostega dostopa do informacijskih virov v znanosti. Te sicer še niso bile tako močne, da bi odločilno premaknile sam sistem, v katerem še vedno odloča monopolni položaj založnikov. To pa ne pomeni, da se položaj ne bo spremenil v nekaj naslednjih letih, zato bodo sedanje dobre

konzorcijske povezave olajšale prehod v morebitne drugačne načine in oblike znanstvenega informiranja in komuniciranja.

Prispevek je pripravila Smilja Pejanovič v sodelovanju z moderatorji tematskih sklopov in okroglih miz: dr. Melito Ambrožič, dr. Evo Kodrič Dačić, dr. Primožem Južničem, Ivanom Kaničem, mag. Mirjam Kotar, mag. Heleno Pečko-Mlekuš, dr. Ireno Sapač.

1. SESTANEK DELOVNE SKUPINE ZA MEDBIBLIOTEČNO IZPOSOJO

Obveščamo vas, da smo po sklepu predsedstva ZBDS (seja 7. 9. 2004) in na pobudo Tatjane Klarer Kramer iz Osrednje knjižnice Celje ustanovili delovno skupino, ki bo delovala na področju medknjižnične izposoje. Njen glavni cilj je urediti področje medknjižnične izposoje v enoten in učinkovit knjižnični servis, v katerem bodo sodelovale vse slovenske knjižnice. V delovni skupini sodelujemo: Tatjana Klarer Kramer (Osrednja knjižnica Celje), Lea Kresnik (Mariborska knjižnica), Cvetka Krojs (Univerzitetna knjižnica Maribor), Polona Lah Skerget (Šolski center PET, Ljubljana), Tatjana Martinčič (Knjižnica Bežigrad, Ljubljana), Petruša Miholič (Knjižnica Inštituta za varovanje zdravja, Ljubljana), Vida Močnik (Centralna tehniška knjižnica, Ljubljana) in Valerija Žagar (Narodna in univerzitetna knjižnica).

Na prvem sestanku delovne skupine smo opredelile področje svojega delovanja in navedle najpogostejše težave, s katerimi se srečujemo pri delu na področju medknjižnične izposoje:

- zaradi neenotnih postopkov dela in uporabe različne informacijske

tehnologije je podatke o dobaviteljnih potrebnih iskati na različnih mestih;

- podatki o knjižnicah pogosto niso posodobljeni (odgovorna oseba, telefon, elektronski naslov ipd.);
- odzivni časi knjižnic so različni, včasih celo nesprejemljivi;
- kadar je zaposleni, ki je zadolžen za MI, odsoten, ga nihče ne nadomešča;
- poštna storitve so iz leta v leto dražje in
- cene enakih storitev se od knjižnice do knjižnice zelo razlikujejo, itd.

Med drugim opazimo, da nekatere knjižnice celo zavračajo sodelovanje v medknjižnični izposoji, čeprav so po veljavni zakonodaji vse slovenske knjižnice dolžne sodelovati tudi v medknjižnični izposoji. Tako npr. Zakon o knjižničarstvu (UL RS, št. 87/01) v 2. členu poudarja, da »knjižnična dejavnost, ki je javna služba«, zajema med ostalim tudi »sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij«, v 6. členu, ki govori o namenu knjižnic, pa obvezuje knjižnice, da »v skladu s strokovnimi načeli organizirajo zbirko knjižničnega gradiva in virov informacij z namenom zagotavljanja posameznikom in skupinam dostopnost in uporabo« različnih storitev, med njimi tudi medknjižnične izposoje.

Tudi Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (UL RS, št.29/03) v 2. členu, med pregledom osnovnih storitev knjižnic, navaja tudi medknjižnično izposajo, vendar te storitve ne vključuje med brezplačne osnovne storitve.

Delovna skupina je zato pripravila načrt dela v letu 2005 in kot najpomembnejše opredelila naslednje cilje:

- Navodilo o izposojanju knjig med knjižnicami v Ljudski republiki Sloveniji (UL LRS, št.15/62) je zastarelo, zato je potrebna temeljita prenova pravil poslovanja v medknjižnični izposoji. Z analizo različnih nacionalnih pravilnikov in pravil IFLE, bomo skušali pripraviti

predlog novega, ustrežnejšega pravilnika.

- Potrebna je priprava imenika knjižnic, če bo možno tudi kot dopolnitev COLIB-a, s posebnim poudarkom na podatkih, ki so namenjeni medknjižnični izposoji (kot npr. kontaktna oseba, telefonska št., št. faksa, elektronski naslov, osnovna pravila medknjižnične izposoje v konkretni knjižnici, ipd.), ki bo dostopen vsem knjižnicam, tako tistim, ki v medknjižnični izposoji uporabljajo še tradicionalne oblike dela, kot tudi tistim, ki uporabljajo elektronske oblike dela.
- Skupina bo redno obveščala vse sodelavce medknjižnične izposoje o novostih na tem področju in tekoče objavljala priporočila za delo na temelju »dobre prakse« iz tistih knjižnic, ki imajo za sodelovanje v medknjižnični izposoji bolj ustrezno kadrovske zasedbo ter več izkušenj in znanja. Obvestila in priporočila bodo dosegljiva prek distribucijske liste ILL-SI, v Knjižničarskih novicah in na spletnih straneh ZBDS.
- Analiza možnosti za zmanjšanje višine poštnih stroškov za potrebe medknjižnične izposoje (morda z razpisom raziskovalne ali diplomske naloge v okviru Šolskega centra PET).

Skupina načrtuje v letu 2005 osem srečanj, na katerih bi želeli, s pomočjo različnih strokovnjakov s področja knjižničarstva in informacijskih znanosti, uresničiti zastavljene cilje. Ob tej priložnosti vabimo tudi ostale sodelavce medknjižnične izposoje v slovenskih knjižnicah, da se delovni skupini oglasijo pisno s svojimi pobudami, predlogi ali za izmenjavo izkušenj. Vaša sporočila naslovite na elektronski naslov Tatjane Klarer Kramer (tatjana@ce.sik.si) in pod rubriko »Zadeva« obvezno vpišite namen sporočila (npr. ZBDS-MI-predlog, ZBDS-MI-vprašanje, ZBDS-MI-pobuda, ipd.). Skupina bo vsa sporočila obravnavala in

jih bo, v kolikor bo to ustrezalo, vključila v reševanje ali nadaljnje urejanje.

Valerija Žagar,
članica delovne skupine ZBDS-MI

MEDNARODNA SREČANJA

KONFERENCA ONLINE INFORMATION

30. november - 2. december 2004
London (Velika Britanija)

Začetek decembra je že dolga leta rezerviran termin za konferenco Online Information. Konferenca zdaj že tradicionalno poteka v treh vzporednih sejah, letos pa so dodali še "Online information academy session" v času kosila. Če omenimo še številne krajše brezplačne predstavitve v okviru sejma v t.i. "theatres", predstavitve ponudnikov itn., lahko vidimo, da gre res za obsežen dogodek. Letos so bile izpostavljene tri glavne tematike: odkrivanje informacij ("information discovery"), poslovne informacije in analiza konkurence v 21. stoletju ("business information and competitive intelligence in the 21st century") ter upravljanje z vsebinami podjetja ("managing enterprise content"). Uvodni nagovor je pripadel Jakobu Nielsenu, guruju preučevanja uporabnosti spleta. Med drugim je navedel podatek iz študij, ki ugotavljajo, da je približno dve tretjini spletnih strani "uporabnih", kar je po eni strani malo, po drugi strani pa je v slabih desetih letih opazen napredek, saj je bilo takrat "uporabnih" le polovica spletnih strani. Stephen Arnold je opozarjal na "googleizacijo" iskanja, ko uporabniki pričakujejo rezultat od besede vpisane v

iskalno rubriko. Izpostavil je na trend absorpcije iskanja v druge funkcije programske opreme itn. Jill Cousins je predstavila projekt Evropske knjižnice (<http://www.europeanlibrary.org>), kjer med ostalimi nacionalkami sodeluje tudi NUK. Servis je zgrajen na odprtih standardih, pomembna je tudi podpora večjezičnosti. Javnosti bo na voljo marca 2005. Mary Peterson je predstavila sodelovanje britanskih in avstralskih medicinskih knjižničarjev v skupni podpori uporabnikov preko elektronskega referenčnega servisa. Naslov prispevka se začne z metaforo "Chasing the sun", ki pa jo je v resnici treba razumeti dobesedno, saj so sklenili dogovor, da vzajemno pokrivajo svoje uporabnike v nočnih urah. Tako britanski knjižničarji čez dan odgovarjajo na nujna vprašanja avstralskih zdravnikov ponoči in obratno avstralski knjižničarji podpirajo britanske zdravnike. David Bowden je predstavil skupni referat s Polono Vilar in Vlasti Zabukovec, kjer raziskuje, katere nove veščine so potrebne za učinkovito delo v digitalnih knjižnicah ter meddrugim primerja izobraževanje za digitalno knjižnico med Veliko Britanijo in Slovenijo. Ron Davies je očrtal zahteve za sodobne knjižnične portale. To so odkrivanje ustreznih informacijskih virov, skupni iskalni vmesnik, združevalno iskanje, neposredni dostop do digitalnih vsebin, enotna avtentikacija ter možnosti za prilagoditev in personalizacijo. Kot prihodnje trende razvoja pa vidi v integraciji s portali organizacije, ki ji knjižnica pripada; razvoj mešanega modela distribuiranega iskanja in centralnega indeksa, pridobljenega z žetvijo. Zatem integracijo terminoloških storitev, ki bi poenotila različne tezavre oz. geslovnike med različnimi informacijskimi viri ter standardizacijo iskalnih rezultatov združevalnega iskanja.

Vseh referatov je bilo toliko, da se jih niti fizično ni bilo moč udeležiti, zato sem lahko zgoraj le zelo na kratko

predstavil samo nekaj, po mojem izboru najbolj zanimivih referatov. Zbornik konference je zainteresiranim na voljo v Informacijskem centru za bibliotekarstvo NUK.

mag. Gorazd Vodeb,
Narodna in univerzitetna knjižnica

SPLOŠNE KNJIŽNICE

KNJIŽNICA MIRANA JARCA NOVO MESTO IN NJENA SKRB ZA SLOVENCE V SOSEDNJI DRŽAVI

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto že enajst let intenzivno sodeluje z Gradsko knjižnico »Ivan Goran Kovačič« iz Karlovca, osrednjo knjižnico Slovencev na Hrvaškem. Zadnja leta nabavljamo za njih gradivo ter ga kot kolekcije štirikrat letno izposojamo karlovški knjižnici, ki ga dostavlja številnim pripadnikom slovenskih društev, delujočih v Karlovcu, Zagrebu, Reki, Splitu, Puli, Šibeniku in Dubrovniku.

Poleg skrbi za gradivo v slovenskem jeziku gre za izbor leposlovne literature za otroke in za odrasle, poučno literaturo za mlade bralce kot tudi za strokovno literaturo; naša knjižnica pomaga pri organiziranju in tudi pri izvedbi proslave slovenskega dneva knjige, ki ga praviloma jeseni slavnostno počastijo v karlovški knjižnici. Zadnji gost je bil pisatelj, publicist, prevajalec in urednik pri novomeški založbi GOGA Damijan Šinigoj.

Praznično ozračje proslave se je 28. oktobra lani začelo na oddelku za

mladino Gradske knjižnice »Ivan Goran Kovačič« v Karlovcu s predstavitvijo knjig založbe Kašmir promet iz Zagreba. Dve knjigi iste založbe je prevedla tudi slovenska založba Karantanija, predstavili smo ju 14. oktobra v Novem mestu.

Proslava slovenskega dneva knjige se je nadaljevala s sprejemom pri načelnici za družbene dejavnosti Mestne občine Karlovac – mag. Marini Grčić. Z novomeške strani so se ga udeležili: podžupan Mestne občine Novo mesto, g. Miloš Dular, direktorica Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto Andreja Pleničar, vodja matične službe v knjižnici Jadranka Zupančič in pisatelj Damijan Šinigoj.

Na sprejemu in na osrednji proslavi so bili tudi gostje iz Nove Gorice: zgodovinar dr. Branko Marušič, znanstveni svetnik ZRC SAZU, Pavle Komel, namestnik urednika časopisa Primorske novice (ki je Gradski knjižnici »Ivan Goran Kovačič« podaril veliko knjižno kolekcijo slovenskih knjig) ter karlovški Novogoričan mag. Ivo Pavlič.

Sprejema so se udeležili tudi ravnateljica karlovške knjižnice Nada Eleta, Lada Žigo, svetovalka za knjižničarstvo na Ministrstvu kulture R Hrvaške, Bernarda Gradišnik, svetovalka za kulturo na slovenskem veleposlaništvu v Zagrebu ter Silvije Jerman, predsednik Slovenskega doma iz Zagreba.

Posebej je bilo izpostavljeno sodelovanje novomeške in karlovške občine na gospodarskem, knjižničarskem in celotnem kulturnem področju. Večletno sodelovanje med obema knjižnicama je vzpodbudilo širše sodelovanje obeh mest v različnih državah.

Po sprejemu so domačini povabili udeležence na skupno kosilo ter na ogled kulturnih znamenitosti mesta Karlovac.

Večerni del proslave je bil namenjen predstavitvi del pisatelja, publicista, scenarista, prevajalca in urednika pri novomeški založbi GOGA Damijana Šinigoja.

V pogovoru z njim smo poskušali bolje osvetliti njegovo ustvarjanje. V literaturo je vstopil leta 1991 z romanom *Vojake ubijajo, mar ne?* V romanu opisuje svoje takratno služenje v JLA; njegovo delo prinaša pronicljiv vpogled v razmišljanje in čustvovanje odraščajočega mladeniča, obenem pa vznemirljiva fabula vodi dogajanje v sklopu široke palete problematike psihologije adolescence in civilne družbe.

Leta 1994 je izšel njegov drugi roman z naslovom *Neizstreljeni naboj*, ki opisuje desetdnevno vojno v Sloveniji. Zanimivo je, da sta oba romana postala literarni uspešnici ter da sta bila kmalu razprodana. Značilno za Šinigojev slog pisanja je, da zna pisatelj dogajanja opazovati in opisovati na humoren in satiričen način.

Leta 2003 pa je Šinigoj presenetil z objavo knjige *Očkov kotiček*, ki je izšla pri novomeški založbi GOGA. V knjigi so zbrane njegove kolumne, ki jih je več let objavljajal pri reviji MAMA. Knjiga je zelo zanimiva, saj v njej kot oče na nevsiljiv način spremlja odraščanje svojih dveh sinov, ki uganjata najrazličnejše vragolije in se podajata na pot številnim nevarnostim. Iz knjige veje spoznanje, da v življenju očetje in matere ne dobimo posebnih navodil, kako vzgajati svoje potomstvo, tudi vsi priročniki o vzgoji otrok nam ne morejo resnično pomagati, torej ostane starševska ljubezen tista popotnica in prvina, katere se bodo naši malčki vedno spominjali.

Štejemo si v čast, da smo številno občinstvo navdušili za branje Šinigojeve knjige, bilo je tudi nekaj predlogov o njenem prevajanju v hrvaščino.

Seveda smo v pogovoru z avtorjem spregovorili tudi o njegovem

prevajalskem delu; za založbo GOGA je prevedel tri romane: roman hrvaškega pisatelja Ratka Cvetniča *Kratki izlet/Kratek izlet*, roman bosanskega pisatelja Zilhada Ključanina *Šehid/Pričevalec* in roman srbskega pisatelja Veselina Markovića *Izranjanje/Izplavljanje*. Dotaknili smo se tudi njegovega scenarističnega dela: napisal je scenarija za dokumentarni film *Ko potrka vojna* in za otroški film *Gusti*.

Damijan Šinigoj je tudi publicist; v reviji *Park*, ki jo izdaja Društvo novomeških študentov, objavlja redne kolumne, v katerih opisuje svoja adrenalinska doživetja med svojimi različnimi ekstremnimi podvigi: gokartom, jahanjem, raftingom, pri prostem plezanju, jadraniu, rolanju, boksu.

Spregovorili smo tudi o njegovem uredniškem delu, ki ga opravlja za novomeško prodorno založbo GOGA. Izvedeli smo, da je sila kompleksno in da zahteva veliko dela in potrpljenja, saj so trenutno slovenske založbe zasute z najrazličnejšimi, pogosto tudi začetniškimi rokopisi.

Večer je izzvenel izjemno odprto in simpatično. Naš osrednji gost Damijan Šinigoj je navdušil številne obiskovalce. Interes za srečanje z njim so pokazali tudi predstavniki Slovenskega doma iz Zagreba.

Veseli nas, da nam je uspelo približati ustvarjalni opus še enega slovenskega pisatelja in s tem še bolj povezati delovanje Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto z Gradsko knjižnico »Ivan Goran Kovačić« iz Karlovca, osrednjo knjižnico Slovencev na Hrvaškem.

Jadranka Matić-Zupančič,
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

KNJIŽNICA MIRANA JARCA NOVO MESTO IN NJENA SKRB ZA PRIPADNIKE DRUGIH ETNIČNIH SKUPNOSTI, KI ŽIVIJO NA NJENEM OBMOČJU

Poslanstvo naše knjižnice razumemo kot biti prepoznaven v izobraževalnem, socialnem, kulturnem, informacijskem smislu, pri vseživljenjskem izobraževanju, rasti osebnostnih in kreativnih potencialov. V ta namen svojim uporabnikom, članom lokalne skupnosti in širše regije, nudimo številne knjižnične in informacijske storitve, na klasičnih kot tudi na elektronskih medijih. Poskušamo tudi poskrbeti, da bo živahen prireditveni utrip ustanove zajel številna strokovna in leposlovna področja, zanimiva za najrazličnejše ciljne skupine naših uporabnikov.

Naši uporabniki niso samo Slovenci, pripadniki večinskega naroda, temveč tudi pripadniki narodov bivše Jugoslavije in Romi. Na območju upravne enote Novo mesto živi približno 600 pripadnikov romske skupnosti. Za zadovoljevanje njihovih potreb smo organizirali posebno enoto v njihovem naselju Žabjak. Med nami živi tudi večje število pripadnikov hrvaške skupnosti. Na območju delovanja naše knjižnice sta aktivni dve društvi. Eno od njih je Hrvatska kulturna udruga, hrvaško združenje za Dolenjsko in Belo krajino, drugo pa je Kulturno društvo Žumberak. Knjižnica odlično sodeluje z obema društvoma, saj po njihovih željah nabavljamo tudi knjižno in neknjižno gradivo za naše bralce.

Z željo približati literaturo pripadnikom hrvaške in srbske skupnosti smo v Narodnem domu v Novem mestu 14. oktobra lani pripravili predstavitev knjig založbe Kašmir promet iz Zagreba. Gre za knjigo Lektor Jakov/Jakob lektor, avtorja Kašmirja Huseinovića, ter za

knjigo Andreje Petrlik Huseinović Moja obitelj/Moja družina. Obe knjigi je v slovenskem prevodu izdala založba Karantanija. Obe knjigi je v originalu in v slovenskem prevodu ilustrirala ilustratorica Andreja Petrlik Huseinović.

V glasbenem delu prireditve je nastopila instrumentalno-vokalna skupina Klasje Kulturno umetniškega društva Žumberak. Bil je zelo dinamičen večer, z obema gostoma smo se pogovarjali v obeh jezikih, spraševali smo ju v slovenščini, ona pa sta nam odgovarjala v hrvaščini. Tako smo se seznanili s številno produkcijo prodorne založbe Kašmir promet in z njenim direktorjem in pisateljem Kašmirjem Huseinovićem. Izvedeli smo, da je leta 1998 ustanovil svojo izdajateljsko hišo, ki je do danes izdala vrsto slikanic in knjig za otroke in mladino. Po osnovnem poklicu je zdravnik, diplomiral je namreč iz medicine na Medicinski fakulteti v Sarajevu ter nadaljeval podiplomski študij - in sicer družinsko medicino v Zagrebu. Že leta 1996 je začel pisati za otroški časopis Smib, tudi danes ima v tem časopisu svojo rubriko Moj prijatelj računalnik. Trikrat zapored so knjige iz njegove založbe prejele nagrado Grigor Vitez, ki je prva in najstarejša nagrada za otroško literaturo na Hrvaškem. Podeljuje se za najboljši literarni tekst ter za najboljšo ilustracijo, v okviru letoletne knjižne produkcije. Osem slikanic, objavljenih v Kašmir prometu, je bilo prevedenih v tuje jezike. V zadnjem času se je povečalo sodelovanje med Karantanijo in Kašmir prometom, tako da lahko pričakujemo natis katerega od slovenskih mladinskih pisateljev, ki bo izšel v hrvaškem prevodu. Do sedaj je Kašmir Huseinović napisal dve avtorski deli, to sta knjigi: Lektor Jakov/Jakob lektor in slikanico Računalno, što je to? (prevod te knjige ravnokar pripravlja založba Karantanija.).

Posebno doživetje je bilo srečanje s pisateljico in ilustratorico Andrejo Petrlik Huseinović. V Zagrebu je končala šolo

upodabljajočih umetnosti ter Likovno akademijo. Resno se je začela ukvarjati z risanjem že v 80. letih, svoje likovne prispevke je objavljala v hrvaških časopisih za otroke Smib in Modra lasta v izdaji Školske knjige iz Zagreba, v Zvrku in Tintiliniću v izdaji Profil internationala ter Prvom izboru v izdaji izdajateljske hiše Mozaik knjiga. Do sedaj je napisala in ilustrirala tri avtorske slikanice: Plavo nebo/Modro nebo, Ciconia ciconia in Moja obitelj/Moja družina. Na začetku nam je gostja povedala, da veliko rajši riše in ilustrira, kot piše. V navdih so ji tudi njeni lastni otroci, katerih domislice ji dajejo dodatno inspiracijo za sveže likovne rešitve. Za prvo slikanico Modro nebo je leta 2001 prejela nagrado Grigor Vitez, po nekaj mesecih pa se je njena slikanica znašla v virtualnem svetu Mednarodne otroške digitalne knjižnice med devetnajstimi najbolj brani knjigami s celega sveta. Leta 2002 je prejela nagrado IBBY Honour List za ilustracije iz knjige C. Collodija Pinokio (knjigo je leta 2001 izdal Kašmir promet). Nagrajena je bila tudi leta 2003 na 19. bienalu ilustracije v Bratislavi, in sicer z zlato BIB plaketo za ilustracije iz knjig Alica v čudežni deželi in za knjigo Plavo nebo. Izvedeli smo, da je bila letos nagrajena na Japonskem, prejela je Grand Prix na Oita Biennial of illustrations za ilustracije iz knjige Ciconia ciconia. Naša gostja je plodovita avtorica, do danes ji je uspelo ilustrirati 26 knjig, večina jih je izšla pri založbi Kašmir promet. Naše obiskovalce je zelo zanimalo, kakšne so njene ilustracije. S seboj je prinesla nekaj izbranih primerkov. Pokazala nam jih je, obenem pa pripovedovala, kako so nastale. Obiskovalci so bili prav vznemirjeni, ilustracije so likovno zelo zanimive, obenem pa enostavne, barvno in izrazno privlačne in dojemljive. Večer se je prijetno zaključil ob petju vokalno-instrumentalne skupine Klasje.

Drugega decembra 2004 pa smo v naši knjižnici pripravili še en poseben dogodek – predstavitev pesniške zbirke

Večnost trenutka pesnika, pisatelja, esejista, prevajalca, kritika, antologista Josipa Ostija ter grafično mapo Večnost trenutka slikarja in grafika Janka Orača. Obe publikaciji je izdala založba Edina, nastali pa sta kot plod sodelovanja obeh avtorjev, pesnika in grafika. Pesniško zbirko Josipa Ostija je z barvnimi lesorezi opremil Janko Orač, za grafično mapo Janka Orača pa je Josip Osti prispeval tri svoje pesmi.

Večer smo namenili ne samo ljubiteljem poezije, temveč tudi ljubiteljem likovne umetnosti, saj smo ob koncu večera v knjižnici slavnostno odprli še razstavo grafik Janka Orača. Večer je bil zelo vabljiv za vse naše obiskovalce, saj Josip Osti ni pesnik samo enega, svojega maternega jezika, temveč se je preizkušal in uveljavil tudi kot slovenski pesnik, torej je dvojezični avtor. V začetku devetdesetih so literarne poti Josipa Ostija pripeljale v Ljubljano, klic ljubezni pa je bil tako usoden, da mu je podaril ljubezen, sčasoma pa drugo domovino in drug jezik. Naselil se je v Ljubljani, kasneje pa si ustvaril svoj novi dom na Krasu, v Kosovelovem Tomaju. Začetek vojne v Bosni in Hercegovini ga je doletel v Ljubljani, njegova mati in ostali člani družine pa so ostali v Sarajevu. Uvodoma smo podrobno predstavili delovanje in raznoliki opus pesnika, pisatelja, esejista, kritika, enega od najboljših slovenskih prevajalcev – Josipa Ostija. Do sedaj je Josip Osti objavil šestnajst pesniških zbirk, od tega so tri zadnje napisane v slovenščini (Kraški narcis, Veronikin prt, Večnost trenutka). Njegova dela so bila prevedena v številne jezike. Napisal je tudi vrsto proznih in esejističnih del, priredil številne antologije slovenskega pesništva. Pet njegovih pesniških zbirk je bilo prevedenih v slovenščino, šest v italijanščino, tri v češčino ter po dve v angleščino, poljščino in turščino, bolgarščino in makedonščino.

Znano je, da je Josip Osti eden od najimenitnejših prevajalcev slovenske

literature, doslej je prevedel nad sedemdeset knjig in petnajst dram slovenskih avtorjev. Če citiramo besede pesnika Borisa A. Novaka: »S številnimi prevedenimi deli klasičnega slovenskega književnega izročila ter sodobne literarne tvornosti je gotovo eden izmed najboljših slovenskih kulturnih ambasadorjev, kar jih imamo.« Za svoj obsežen in raznolik literarni opus je Josip Osti prejel številne nagrade in priznanja, naj navedem vsaj nekatere: Župančičevo listino, ki mu jo je leta 1985 podelilo Društvo slovenskih pisateljev za prevajanje slovenske književnosti, Potokarjevo listino, ki mu jo je leta 1987 podelila Zveza književnih prevajalcev nekdanje Jugoslavije, leta 1994 mednarodno nagrado Vilenica, ki jo podeljuje Društvo slovenskih pisateljev, leta 1997 plaketo mesta Ljubljane, leta 1999 Veronikino nagrado za najboljšo pesniško knjigo leta v Sloveniji, leta 2000 pa Župančičevo nagrado.

Obiskovalce prireditve smo seznanili tudi z delovanjem in pomenom opusa slikarja, grafika in grafičnega oblikovalca Novomeščana Janka Orača, ki je sodeloval na 50-ih osebnih in na več kot 100-ih skupinskih razstavah, doma in v tujini. Njegova dela se nahajajo v zbirkah številnih galerij doma in v tujini, naj omenim vsaj nekatere: Dolenjski muzej Novo mesto, Galerija Božidarja Jakca Kostanjevica na Krki, Galerija sodobne umetnosti Celje, Mednarodna likovna zbirka Strmol Rogatec, Mednarodna likovna zbirka SIA NOJA Španija, Pedagoška zbirka v Dolenjskem muzeju Novo mesto, Posebna zbirka Boga Komelja v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto. Tisto, kar nas prevzame v njegovem slikarstvu, je barva, preučevanje njene globine, igrivosti, njene prostorske gibljivosti, lahko bi rekli, da je nekakšna nosilka pri organizaciji likovne substance Oračeve slike. Pogovor z obema gostoma je vodila umetnostna zgodovinarka, kritičarka, pesnica in urednica pri založbi Edina Tatjana Pregl Kobe. To je bil

dobro obiskan, izredno lep in pester večer, na katerem smo veliko izvedeli o nastajanju obeh del ter o sodelovanju obeh gostov, pesnika Josipa Ostija ter grafika Janka Orača.

Z nastopom Josipa Ostija smo doživeli posebnost njegovega pesniškega sveta, tako v njegovem rodnem kot v slovenskem jeziku. Izvedeli smo veliko zanimivega o njegovem pisanju v prvem in v drugem, na novo pridobljenem jeziku. Razprle so se duri in skozi meglice Trebeviča se je nad Sarajevom začel svetlikati čarobni Tomaj, kraj njegovega drugega pesniškega rojstva. Veliko smo slišali o pesnikovem dvogovoru s Srečkom Kosovelom, o njunem duhovnem sožitju. Vedno bolj smo začeli razumevati Ostijevo potrebo po umetniškem ustvarjanju v drugem jeziku. Pogovor pesnika in Tatjane Pregl Kobe so popestrile številne anekdote, s katerimi je pesnik poživil svoje pričevanje. Večer sta z glasbenimi vložki popestrila Matej Plesničar, učenec novomeške Glasbene šole Marjana Kozine, in njegov učitelj kitarist Dušan Pavlenič.

Z obema prireditvama smo poskušali vzpodbuditi bralne interese pripadnikov narodov iz bivše Jugoslavije. Tovrstne prireditve pa so seveda obogatitev tudi za matični narod, saj nam ponujajo bogastvo in raznolikost ustvarjanja in izražanja v enem od neslovenskih jezikov. Na obe prireditvi smo povabili tudi ljubitelje likovne umetnosti. Odzvali so se v velikem številu, kar priča o tem, da je pomembno združevati različne umetnosti, saj nam združene ponujajo večjo kvaliteto življenja in doživljanja. Vse to nas je prepričalo, da pravilno dojemamo poslanstvo naše knjižnice: biti stičišče najrazličnejših idej in informacij, formalnih in neformalnih poti izobraževanja, raziskovanja, srečevanja s kvalitetno leposlovno in strokovno knjigo ter skrbeti za zadovoljevanje najrazličnejših interesov svojih uporabnikov, tako pripadnikov

matičnega naroda kot tudi pripadnikov drugih etničnih skupin.

Jadranka Matić-Zupančič,
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

OBVESTILA

BRATKO KREFT 1905-1996

Bratko Kreft je mnogostranski in večplastni ustvarjalec. Temelj njegovega delovanja izhaja iz slavistike, ki jo je skupaj s primerjalno književnostjo in literarno teorijo študiral najprej na Dunaju. Tam se je seznanil z delavskimi odri, na katerih je v dvajsetih letih tudi režiral in v istem času kot urednik sodeloval pri glasilu Kominterne in balkanskih komunističnih partij *Fédération Balcanique*. V Ljubljani je diplomiral l. 1929, doktorat pa je zagovarjal l. 1939. Pod vtisom novih režiserskih smeri Majerholda, Vahtangova, Piscatorja in dramatika Strindberga se je na umetniškem področju zblížal z avantgardo. Sodeloval je pri reviji *Tank*, po Kosovelovi smrti je bil urednik *Mladine* (1925-27), 1932-1935 je izdajal in urejal prvo slovensko marksistično revijo *Književnost*, v kateri je bil med pomembnejšimi publicisti. Prav tako spada med vidnejše dramatike socialnega realizma. Zanimal se je za problematiko družbenih trenj, kar odseva v njegovem predvojnem romanu *Človek mrtvaških lobanj*, zaradi katerih se je srečal s sodnimi oblastmi. Med vidnejša dela iz tega obdobja spada tudi *Velika puntarija*. Kljub oteževalnim okoliščinam ga je kot režiserja l. 1930 sprejelo Narodno gledališče v Ljubljani. Zelo uspešno je bilo zanj l. 1932, ko je dosegel ugodne odzive s svojo dramo

Celjski grofje in z režijo dela *Zločin in kazen* Dostojevskega. Zaradi težav, ki jih je povzročalo njegovo politično prepričanje, se je zanj večkrat zavzel Oton Župančič. Kmalu po italijanski okupaciji je s privoljenjem KP in OF s pomočjo Turnerjeve štipendije preučeval rusko literaturo v Rimu na tamkajšnjem slavističnem inštitutu. L. 1942 so ga aretirale italijanske oblasti in poslale v ljubljanske zapore. V hišnem priporu je ostal do konca vojne. L. 1946 se je vrnil v SNG Dramo v Ljubljani, kjer je kot režiser in dramaturg deloval vse do upokojitve l. 1962. Po l. 1945 je doživel uprizoritev svojega najuspešnejšega dela *Kranjski komedijanti*, ki jo je l. 1941 italijanski cenzor prepovedal. Na temelju novele B. Lavrenjova je nastala še *Balada o poročniku in Marjutki*. Na dramskem področju se je močno posvetil Prešernu, o katerem je napisal več radijskih scenarijev in enega filmskega (*Umrli ja pesnik*). Na področju literarne zgodovine se je posvečal razmerju med Puškinom in Shakespearom, Dostojevskemu in ostalim ruskim pisateljem ter dramatikom na prehodu iz konca 19. v 20. st., predvsem Strindbergu, Brechtu in Krleži. Na filozofski fakulteti je bil 1957-62 honorarni redni profesor za novejšo rusko književnost, l. 1961 je postal redni član SAZU in l. 1976 njen podpredsednik. Prešernovo nagrado je prejel kar trikrat (1948, 1957, 1975), l. 1975 pa tudi nagrado AVNOJ.

Matjaž Lulik,
Narodna in univerzitetna knjižnica

BORZA DELA

DELO IŠČE

Sem univerzitetna diplomirana bibliotekarka. Delovne izkušnje sem pridobivala že med študijem, in sicer v splošnoizobraževalni knjižnici v Ljubljani. Sedaj sem zaposlena v srednješolski knjižnici v Celju, kjer mi delovno razmerje poteče z 31.12.2004. Po tem datumu sem iskalka zaposlitve, in sicer bi si želela delati v visokošolski ali specialni knjižnici v Ljubljani. Med svojimi delovnimi izkušnjami naj omenim naslednja opravila: katalogizacija gradiva, izposoja in postavitve gradiva, referenčno delo (informator), sodelovanje pri kulturnih dogodkih v knjižnici... Aktivno govorim nemški jezik, pasivo pa angleški; med drugim sem uporabljala programsko opremo Word in Excel. V mesecu novembru bom opravila strokovni izpit v NUK-u, hkrati pa sem se tudi sicer pripravljena izobraževati in dodatno izpopolnjevati v kolikor bo to zahtevala narava delovnega mesta. Dosegljiva sem na tel.št. 031 216 548.

DELO IŠČE

Sem univerzitetna diplomirana filozofinja in literarna komparativistka. Predlani sem opravila strokovni bibliotekarski izpit. Trenutno sem zaposlena v šolski knjižnici Dobrova, kjer nadomeščam delavko, ki se vrne v začetku februarja. Moje delovne izkušnje so urejanje gradiva in izposoja v univerzitetni knjižnici, izposoja v specialni knjižnici, delo informatorja v splošni knjižnici in delo šolske knjižničarke (naročanje gradiva, oprema, izvajanje KIZ

a, organiziranje kulturnih dogodkov). Aktivno se sporazumevam v angleščini in obvladam osnovna računalniška znanja. Pripravljena sem se še dodatno izobraževati v tej smeri. Želela bi si delo v katerikoli vrsti knjižnic, dosegljiva sem na tel. št. 040 749 217.

PRILOGE

1. V prvi prilogi objavljamo najavo mednarodnega posvetovanja "**Libraries in the Digital Age (LIDA) 2005**", ki bo potekalo od 30. maja. do 3. junija 2005 v Dubrovniku in na Mljetu.
2. V drugi prilogi objavljamo **naročilnice** za elektronsko obliko priročnikov PREKAT IN ZNAČKA.
3. V tretji prilogi objavljamo **naročilnico** dopolnil »PRIROČNIKA ZA UNIMARC, Formata za bibliografske podatke (druge izdaje z dopolnili in spremembami št. 3, 2000 in št. 4, 2002). **Cenjene kolegice in kolege opozarjamo, da PRIROČNIK ZA UNIMARC, Format za bibliografske podatke, Druga izdaja (2003) brez zgoraj omenjenih dopolnil ni ažuren oziroma uporaben.**
4. V četrti prilogi objavljamo **naročilnico** za zbornik 10. strokovnega posvetovanja specialnih knjižnic in 3. strokovnega posvetovanja visokošolskih knjižnic **VLOGA SPECIALNIH IN VISOKOŠOLSКИH KNJIŽNIC V PROCESU EVROPSKE INTEGRACIJE.**

ANNOUNCEMENT AND CALL FOR PARTICIPATION
Annual Conference and Course:
LIBRARIES IN THE DIGITAL AGE (LIDA) 2005
Dubrovnik and Mljet, Croatia
30 May – 3 June 2005

Inter-University Centre (<http://www.hr/iuc>)
Don Ivana Bulica 4, 20000 Dubrovnik, Croatia, and
Hotel Odisej, island Mljet, Pomena, Croatia (<http://www.hotelodisej.hr>)
Course web site: <http://www.ffos.hr/lida>
Course email: lida@ffos.hr

The aim of the annual conference and course Libraries in the Digital Age (LIDA), which started in 2000, is to address the changing and challenging environment for libraries and information systems and services in the digital world, with an emphasis on current problems, advances and solutions. Each year a different 'hot' theme is addressed, divided in two parts: the first part covers research and development and the second addresses advances in applications and practice. LIDA seeks to bring together researchers, practitioners, and developers in a forum for personal exchanges, discussions, and learning, enhanced by being held in memorable locations.

Themes LIDA 2004

I. WHAT CAN DIGITAL LIBRARIES DO THAT TRADITIONAL CANNOT? OR DO IN ADDITION?

One reason for the world-wide success of digital libraries is unprecedented access they offer to a growing variety of library resources and services. Another is that they provide a variety of functions and services not possible in traditional libraries. Digital libraries have struck a chord with users. Numerous innovative practices have been developed and more are underway that account for this success and increased use globally.

The goal of first LIDA 2005 theme is to explore the realized capabilities and future promises of digital libraries in terms of enhanced or new services, processes, structures, and social practices, and to examine their integration with services, structures, and social functions of traditional libraries and related institutions. Contributions are invited (types described below) on the following topics:

- innovative features: services, practices, modes of access, and structures in digital libraries
- advances in study of representation, organization, and preservation
- treatment of non-textual resources: images, sounds, multimedia
- projects that cross digital libraries, museums, archives, and/or other institutions
- advances in cooperation and sharing among libraries; changes in management
- evaluation measures, methods and studies; use and usability studies
- social and global aspects of digital libraries; effect of digital libraries in scholarship, education, arts, culture
- barriers and obstacles to use, satisfaction, and success .

II. BUILDING A SMALL DIGITAL LIBRARY AND DIGITAL LIBRARY NETWORK.

Many small organizations wish to build a digital library in their own domain and for their users. Given the limited resources of small institutions, what are the best practices to construct, maintain and share digital libraries?

The goal of the second LIDA 2005 theme is to share experiences from practice and research in construction and operation of small digital libraries at a variety of institutions or domains, and in related networks and infrastructures on regional, institutional, or subject basis. This particularly involves small public and school libraries, libraries that serve remote areas, regional libraries, and specialized libraries. Contributions are invited that approach building, maintaining, and improving small digital libraries and networks from a number of perspectives. These include:

- types of contents and services provided by small digital libraries
- steps in design, development, and implementation of a small digital library or library network
- necessary technology; methods and tools for digitizing, searching and accessing
- availability of “digital library in a box” software and approaches; digital library toolkits
- experiences in establishing digital libraries in small or isolated library environments; cooperative approaches; safeguarding the library; effects in their community
- getting up or improving your own library web site; what can be obtained free?
- cultural heritage digital libraries in small institutions – libraries, museums, archives
- “if you build it will they come?” - needs, knowledge, skills of participant population; experiences with involving potential users in building of a digital library
- necessary competencies and continuing education for librarians and information professionals in small libraries; how to reach and convince them?

Types of contributions

Invited are the following types of contributions:

1. **Papers:** research studies and reports on advances that will be presented at the conference and included on the conference Web site. Papers of up to 4000 words in length should be submitted, following the American Psychological Association (APA) style, followed, among others, by the Journal of the American Society for Information Science and Technology (JASIST) and Information Processing & Management (IP&M). The papers will be refereed and published in LIDA 2005 Proceedings. A selection of the best papers will be submitted for publication in the journal The International Information and Library Review.
2. **Posters:** short graphic presentations on research, studies, advances, examples, practices, or preliminary work that will be presented in a special poster session. An award will be given for the Best Posters. Proposals for posters should be submitted as a short, one or two- page paper.
3. **Demonstrations:** live examples of working projects, services, interfaces, commercial products, or developments-in-progress that will be presented during the conference in specialized facilities or presented in special demonstration sessions. These should involve some aspect of users and use. Proposals for demonstration should provide short description and a URL address, if available.

4. **Workshops:** two to four-hour sessions that will be tutorial and educational in nature. Workshops will be presented before and after the main part of the conference and will require separate fees, to be shared with workshop organizers. Proposals for workshops should include a short description, with indication of level and potential audience.

Submissions should be in electronic form (as attachments to email). to **Prof. Tatjana Aparac** at taparac@ffos.hr. Inquires can also be addressed to the co-chair of the conference Prof. Tefko Saracevic and Program Chair for Part I. Prof. Christine Borgman. Full addresses are provided below. All submissions will be refereed.

The conference program will also feature at least two international keynote speakers.

Deadlines:

- For papers and workshops **10 January 2005**. Acceptance by 10 February 2004.
- For demonstrations and posters: **10 February 2005**. Acceptance by 1 March 2004.
- Final submission for all **15 March 2005**.

Invitation to institutions

We are inviting libraries, information agencies, professional organizations, and service providers to consider participation at LIDA by providing a demonstration, workshop, or exhibit about their advances, or by presenting a paper or poster about their activities. Sponsorship of an event is also invited. Institutions can benefit as well: We will provide course materials and virtual tutorials on LIDA website to participants so that they can communicate, instruct, and transfer topics of interest to their institution. Thus, we are organizing LIDA to reach a wider audience.

Commercial participants are welcome with 30 minutes presentations/demonstrations or workshops. **Fee: 300 Euros** (support for one student participant). Sponsorship of an event is also invited.

Institutions can benefit as well: We will provide course materials and virtual tutorials to participants so that they can communicate, instruct, and transfer topics of interest to their institution. Thus, we are organizing LIDA to reach a wider audience.

Publishers exhibitions are also welcome. Appropriate equipment will be provided following special arrangements between LIDA organizers and potential exhibitors.

Fee: 200 Euros. Transport and customers costs are not included.

Conference Fees:

Full Conference: **300 Euros**

Student Full Conference: **150 Euros**

Participants with accepted papers/posters/workshops: **200 Euros.**

Workshops/tutorials: TBA

Organization and submission addresses

Course co-directors and Program Chairs for Part II:

TATJANA APARAC-JELUSIC, Ph.D
Head, Department of Information Sciences
Faculty of Education
University of Osijek
Lorenza Jaegera 9, 31000 Osijek, Croatia
Tel.: +385 1 6120111/231 Fax: +385 1 6156879
Email: taparac@ffos.hr
URL: <http://www.ffos.hr/katedre/knjiznicarstvo>

TEFKO SARACEVIC, Ph.D
School of Communication, Information
and Library Studies
Rutgers University
4 Huntington Street, New Brunswick, NJ
08903 U.S.A.
Tel.: +1(732)932-7500/ extension 8222
Fax: (732)932-2644
Email: tefko@scils.rutgers.edu
URL: <http://www.scils.rutgers.edu/~tefko>

Program Chair for Part I:

Christine L. Borgman,
Professor & Presidential Chair
Department of Information Studies, Graduate School of Education & Information Studies
235 GSE&IS Bldg, Box 951520, University of California at Los Angeles (UCLA)
Los Angeles, CA 90095-1520, USA
Tel: +1(310)825-6164; Fax: 206-4460
Email: borgman@gseis.ucla.edu URL <http://is.gseis.ucla.edu/faculty/cborgman>

GENERAL CORRESPONDENCE AT THE ADDRESS OF Prof. TATJANA APARAC

Venues

The first part of LIDA 2005 will be held in Dubrovnik and for the second part, the conference will move to island Mljet, less than a two-hour ride from Dubrovnik on a fast catamaran. Pre-conference workshops are planned for 30 May 2005 and post-conference workshops for 4 June 2005.

Dubrovnik, Croatia is among the unique cities in the world, recognized as one of the World Cultural Heritage sites by UNESCO. It is a walled city, preserved as it existed in medieval times. A beautiful natural location on the Adriatic Sea, a lavish architecture of squares, palaces, and churches, small, intriguing hill-hugging streets, pedestrian-only traffic within the walls, outings to the enchanting near-by islands - all these and more combine to make Dubrovnik one of the most popular destinations in Europe. For Croatia see <http://www.croatia.hr/> and for Dubrovnik <http://web.tzdubrovnik.hr/>; travel information at <http://www.dubrovnik-online.com/>

Mljet is one of the most enchanting islands in the Adriatic, a sea that abounds with beautiful islands to start with. Hotel Odisej is in a small harbor. Near the hotel is the entrance to Mljet National Park with lush vegetation surrounding three inland lakes, a small island with a monastery in the middle lake, paths for walking, and spots for swimming in the blue and green sea. For Mljet National Park see <http://www.np-mljet.hr/> and for hotel Odisej (with further information about the surroundings) see <http://www.hotelodisej.hr.>

Narodna in univerzitetna knjižnica
Informacijski center za bibliotekarstvo
Turjaška 1
1000 Ljubljana

NAROČILNICA za priročnik PREKAT

Naročamo _____ uporabniških imen za dostop do elektronske oblike priročnika PREKAT, Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, 2001 po ceni 4.500,00 SIT za posamezen dostop.

Ime, priimek in naslov (**individualni naročniki**) / naziv in naslov (**knjižnica**):

E-naslov (nanj vam bomo poslali geslo in uporabniško ime):

Odgovorna oseba knjižnice (ime in priimek):

žig

podpis odgovorne osebe

Narodna in univerzitetna knjižnica
Informacijski center za bibliotekarstvo
Turjaška 1
1000 Ljubljana

NAROČILNICA za priročnik ZNAČKA

Naročamo _____ uporabniških imen za dostop do elektronske oblike priročnika ZNAČKA, Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, 2001 po ceni 3.000,00 SIT za posamezen dostop.

Ime, priimek in naslov (**individualni naročniki**) / naziv in naslov (**knjižnica**):

E-naslov (nanj vam bomo poslali geslo in uporabniško ime):

Odgovorna oseba knjižnice (ime in priimek):

žig

podpis odgovorne osebe

Narodna in univerzitetna knjižnica
Informacijski center za bibliotekarstvo
Turjaška 1
1000 Ljubljana

NAROČILNICA za priročnika PREKAT in ZNAČKA

Naročamo _____ uporabniških imen za dostop do elektronske oblike priročnikov ZNAČKA in PREKAT, po skupni ceni 7.500,00 SIT za posamezen dostop do obeh publikacij.

Ime, priimek in naslov (**individualni naročniki**) / naziv in naslov (**knjižnica**):

E-naslov (nanj vam bomo poslali geslo in uporabniško ime):

Odgovorna oseba knjižnice (ime in priimek):

žig

podpis odgovorne osebe

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA
Turjaška 1
1000 LJUBLJANA

NAROČILNICA

Ustanova: _____

Ulica: _____

Poštna šte.: _____ Kraj: _____

Odgovorna oseba: _____ Davčna številka: _____

Naročamo _____ izvodov dopolnil »PRIROČNIKA ZA UNIMARC, Formata za bibliografske podatke«, (druge izdaje z dopolnili in spremembami št. 3, 2000 in št. 4, 2002), Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 2003; po ceni 6.400,00 SIT.

Datum:

Podpis:

Sekcija za specialne knjižnice in Sekcija za visokošolske knjižnice
Zveze bibliotekarskih društev Slovenije

10. strokovno posvetovanje specialnih knjižnic in 3. strokovno posvetovanje visokošolskih knjižnic
z mednarodno udeležbo

**VLOGA SPECIALNIH IN VISOKOŠOLSKIH KNJIŽNIC
V PROCESU EVROPSKE INTEGRACIJE**

Ljubljana, 18. – 19. november 2004

NAROČILNICA

Naziv ustanove ali ime in priimek: _____

Ulica: _____

Kraj, poštna številka: _____

Odgovorna oseba: _____

Davčna številka ustanove: _____

Naročam _____ izvod (-ov) zbornika 10. strokovno posvetovanje specialnih knjižnic in 3. strokovno posvetovanje visokošolskih knjižnic »**VLOGA SPECIALNIH IN VISOKOŠOLSKIH KNJIŽNIC V PROCESU EVROPSKE INTEGRACIJE**«

po ceni 4.000 SIT, za študente 2.000 SIT (vključno z DDV in poštnino)

Na zalogi je omejeno število izvodov.

Datum: _____ Podpis: _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite po pošti na naslov:
Karmen Stopar - Biotehniška fakulteta oddelek za agronomijo, Jamnikarjeva 101, Ljubljana.
ali e-pošti: karmen.stopar@bf.uni-lj.si

Kotizacijo plačate na transakcijski račun ZBDS pri Novi ljubljanski banki, št.: 02010-0014608845
sklic 53 v osmih dneh po prejemu računa.